

Forfatter: Bang, Herman

Titel: Udrag fra Ludvigsbakke (Danske Klassikere)

Citation: Bang, Herman: "Ludvigsbakke", i Bang, Herman: *Ludvigsbakke*, udg. af Flemming Conradt ; Mette Winge , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, 1986, s. 288. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-bang09val-shoot-idm140553040109136/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Ludvigsbakke

- 117 *Ørsted's Park*: anlagt 1876-79 i nærheden af Kommunehospitalet og opkaldt efter fysikeren H.C. Ørsted (1777-1851), hvis statue er opstillet i parken; se efterskriften p. 268.
- 118 *Pladslogen*: loge på en af etagerne midt for scenen, hvor man kunne købe enkelte pladser, mens man i alm. loger købte alle pladserne. Jfr. efterskriften p. 268.
- 119 *Sekundteatrene*: endnu i slutningen af 19. årh. skelnedes der skarpt, også (frem til teaterloven 1889) i repertoirevalget, mellem nationalscenen og sekondteatrene, dvs. privatteatrene. – *Brandvæsenets Billetter*: ved bekendtgørelse af 14.12.1881 bestemtes, at der skulle reserveres fast plads til brandvæsnet forrest i teatrene. Folk med de rette forbindelser kunne lejlighedsvis benytte disse pladser.
- 123 *Krone*: se p. 262.
- 127 *Profossen*: bødlen; også om militær person (indtil 1866) eller civil person (indtil 1911), der eksekverede visse korporlige straffe; her øgenavn for professoren.
- 130 *danske Bogstaver*: fraktur, »krøllede bogstaver«; i danske bøger var de næsten enerådende indtil 1840, næsten afskaffet ca. 1900. Det moderne gennembruds forfattere brugte næsten undtagelsesløst latinske bogstaver, antikva, i deres bøger.
- 132 *Hoffet i Horsens*: i to perioder mellem 1780 og 1829 var Horsens sæde for først et russisk hof – 4 brodersønner af dronning Juliane Marie – og derefter fra 1810-29 for Chr. 8's forskudte gemalinde Charlotte Frederikke. Hun blev efter en affære med komponisten Du Puy forvist til Horsens.
- 134 *Solvejgs Sang*: »Kanske vil der gå både vinter og vår« i Henrik Ibsens dramatiske digt Peer Gynt, 4. akt, 1867. Sangen, der med Edvard Griegs musik vandt stor yndest, synges af »en middelaldrende kvinde« og udtrykker hendes vilje til at vente på den (lidet trofaste) mand, hun elsker. Peer Gynt havde dansk premiere på Dagmar-teatret i København 15.1.1886.
- 135 *«Smørstikkeren»*: en smørse. – *Signet*: graveret stempel, hvormed man trykte sit navn i lak på breve o.lign.; ofte båret som pynt i en urkæde.
- 137 *Thetid*: der fandtes forskellige måltidsordninger i 1890'erne. Den man fulgte i det von Eichbaumske hjem er sandsynligvis »4-måltidsordningen efter byernes leveforhold« (Emma Gad: Vort Hjem II, p. 85, 1903). Den var organiseret på flg. måde:
ca. kl. 8 morgenmad – lille måltid
ca. kl. 12 frokost – hovedmåltid
ca. kl. 16-17 middag – hovedmåltid
ca. kl. 20 aftensmad – lille måltid. Ved aftensmåltidet serveredes ofte te, derfor Thetid = aftensmåltid. – *Besique*: kortspil af spansk oprindelse, kan spilles af 2-4 deltagere; var meget udbredt. – *«draperede»*: ophængte folde- derige klæder eller tæpper. Draperede portierer o.lign. var moderne hos dele af borgerskabet i 1890'erne (klunketid).